

KÖZFOGLALKOZTATÁS

A kiadvány az EFOP-1.9.1-VEKOP-15-2016-00001 kódszámú „**TÁRS PROJEKT – Szociális intézményi férőhely kiváltási szakmai koordinációs műhely kialakítása**” című kiemelt projekt keretében készült.

A kiadványt a TÁRS Projekt Foglalkoztatási Munkacsoportja állította össze 2017-ben.

A kiadvány aktualizálását szakmailag felügyelte:
Kiss Róza, TÁRS projekt szakmai vezető

Felelős kiadó: Hamvas Levente Péter, NFSZK ügyvezető

A kiadvány aktualizálása a Nemzeti Szociálpolitikai Intézet szakmai támogatásával történt.

2021.

**Nemzeti Foglalkoztatási és Szociálpolitikai Központ Közhasznú
Nonprofit Kft.**

1138 Budapest, Váci út 191.
Telefon: +36 1 450 3230, +36 1 450 3240
E-mail: titkarsag@nfszk.hu
Weboldal: www.nfszk.hu

TARTALOM

BEVEZETÉS	1
A KÖZFOGLALKOZTATÁSRÓL ÁLTALÁBAN	2
KI LEHET KÖZFOGLALKOZTATOTT?	3
KI LEHET KÖZFOGLALKOZTATÓ?	4
A KÖZFOGLALKOZTATÁS KERETÉBEN VÉGEZHETŐ TEVÉKENYSÉGEK.....	4
A KÖZFOGLALKOZTATÁSI TÁMOGATÁSOK TÍPUSAI.....	5
MUNKASZERZŐDÉS	6
TUDNIVALÓK	7
TÁMOGATÁSOK	8
A KÖZFOGLALKOZTATÁSBAN REJLŐ LEHETŐSÉGEK AZ INTÉZMÉNYEK SZÁMÁRA	10
EGYÜTTMŰKÖDÉS KIALAKÍTÁSA KÖZFOGLALKOZTATÓ SZERVEZETTEL	10
Az intézmény lakóinak közfoglalkoztatásba vonása	10
Az intézménynél munkalehetőség biztosítása más szervezet közfoglalkoztatottjai részére	14
KÖZFOGLALKOZTATÓVÁ VÁLÁS	15

BEVEZETÉS

Az Európai Unió és Magyarország foglalkoztatási stratégiája kiemelten kezeli a munkaerőpiaci hátrányokkal küzdő – köztük célzottan a megváltozott munkaképességű – emberek foglalkoztathatóságának javítását. Ennek érdekében folyamatosak azok az intézkedések, amelyek a rehabilitációs foglalkoztatás és a foglalkozási rehabilitáció hatékonyságát kívánják növelni.

Az érintettek foglalkoztatásával kapcsolatban elsősorban a fejlesztő és az akkreditált foglalkoztatás juthat eszünkbe. De ha egy intézmény színesíteni szeretné foglalkoztatási palettáját, nem feledkezhet meg a közfoglalkoztatásról sem.

A megváltozott munkaképességű személyek közül közfoglalkoztatásba elsődlegesen a rehabilitációs ellátásban részesülő lakók vonhatók be, de ez a foglalkoztatási forma lehetőségeket kínálhat a kiváltásban érintett intézmények, mint munkáltatók számára is.

Ebben a füzetben a közfoglalkoztatás általános bemutatását követően az intézmények számára mutatunk be néhány példát a közfoglalkoztatásban rejlő lehetőségekre. A szövegben kék sáv közé helyeztük a praktikus tanácsokat, a *Jó tudni!* részben pedig fontos információkra hívjuk fel a figyelmet.

Ez a tájékoztató füzet egyik eleme annak a sorozatnak, melyben a kiváltáshoz kapcsolódó foglalkoztatási és foglalkozási rehabilitációs témák kerülnek bemutatásra. A kiadványsorozat elemei, valamint a szakmai fogalmak magyarázatai hozzáférhetők szervezetünk honlapján.

A KÖZFoglalkoztatásról Általában

2011 januárjától a korábban működő közmunkaprogramokat, közcélú és közhasznú munkavégzést egységesen a közfoglalkoztatás rendszere váltotta fel.

A közfoglalkoztatás a halmozottan hátrányos helyzetű, munkaképes korú, munkára alkalmas egészségi állapotú, de munkahellyel tartósan nem rendelkező, ezért álláskeresőként nyilvántartásba vett emberek számára biztosít határozott időtartamra jövedelemszerző tevékenységet.

A közfoglalkoztatás célja, hogy a már hosszabb ideje inaktív, hátrányos helyzetben lévő emberek sikeresen vissza-, illetve bekerüljenek az elsődleges munkaerőpiacra.

A közfoglalkoztatás keretében még védett körülmények között, de már a nyílt piaci elvárásokhoz közelítő feltételek mellett történik a foglalkoztatás, mely elősegíti a bevont személyek foglalkoztathatóságának javítását, munkaképességük fejlesztését, szinten tartását.

A közfoglalkoztatás jellemzően nem a megváltozott munkaképességű emberek számára létrehozott foglalkoztatási forma. A rendelkező jogszabály azonban – mint a közfoglalkoztatásba bevonható célcsoportot – nevesíti azon megváltozott munkaképességű személyeket is, akik rehabilitációs ellátásban részesülnek.

A közfoglalkoztatás elsősorban azokat juttatja munkajövedelemhez, akik szociális ellátásban, azon belül foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülnek. Ezeknek a személyeknek hosszabb ideje nincs lehetőségük egyéb munkaviszony létesítésére munkalehetőség hiánya, esetleg alacsony iskolai végzettségük miatt, vagy azért, mert már kiestek a munkagyakorlatból. A közfoglalkoztatás keretében végzett munka olyan tevékenységekre irányul, amely javítja többek között a települések szociális, egészség megőrzési, nevelési, kulturális, közrend, közlekedésének helyzetét, közösségi tereinek használhatóságát, illetve a települések gazdasági, foglalkoztatási helyzetét. A közfoglalkoztatás társadalombiztosítási ellátást, nyugdíjra és álláskeresői ellátásra való jogosultságot biztosít, valamint segíti az elsődleges munkaerőpiacra történő be-, illetve visszajutást.

Jó tudni!

A közfoglalkoztatási jogviszony főbb sajátosságait, fogalmait, feltételeit (résztevők és tevékenységek köre, időtartam, munkaidő, bérezés, szabadság stb.), *a közfoglalkoztatásról és a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó, valamint egyéb törvények módosításáról* szóló **2011. évi CVI. törvény** határozza meg. A közfoglalkoztatási támogatások típusait és a támogatások igénybevitelére vonatkozó szabályokat *a közfoglalkoztatáshoz nyújtható támogatásokról* szóló **375/2010. (XII. 31.) Korm. rendelet** tartalmazza. *Az egyes munkaerőpiaci intézkedésekről* szóló **1139/2017. (III. 20.) Korm. határozat** a közfoglalkoztatás átalakításához kapcsolódó irányelveket, jogszabályváltozásokat foglalja össze.

A közfoglalkoztatással kapcsolatban minden fontos információt, dokumentumot, jogszabályt, az aktuális híreket, jó gyakorlatokat a Belügyminisztérium által működtetett közfoglalkoztatási portálon lehet megtalálni, melynek elérhetősége: <http://kozfoglalkoztatas.kormany.hu/>

KI LEHET KÖZFoglalkoztatott?

A jogszabály az alábbiak szerint határozza meg a közfoglalkoztatási jogviszony létesítésére vonatkozó elvárásokat.

Közfoglalkoztatottként azt a személyt lehet alkalmazni, aki 16. életévét betöltötte és megfelel az alábbiak egyikének:

- járási hivatalban regisztrált álláskereső – foglalkoztatást helyettesítő támogatásban (FHT) részesül, illetve álláskeresési vagy szociális ellátásra nem jogosult álláskereső, ideértve azt az álláskeresőt is, akinek álláskeresőként való nyilvántartása a közfoglalkoztatási jogviszonya miatt szünetel;
- rehabilitációs ellátásban részesül;
- menekültként, oltalmazottként vagy menedékesként történő elismerés iránti kérelmet nyújtott be;
- harmadik országbeli állampolgár, akinek az idegenrendészeti hatóság kijelölte a tartózkodási helyét.

A 2017 márciusában kiadott kormányhatározat a fentieket az alábbiak szerint egészíti ki:

- 25 év alatti személyeket csak abban az esetben vonhatnak be a közfoglalkoztatási programokba, ha az Ifjúsági Garancia Rendszer keretében megvalósuló munkaerőpiaci program nem kínál számukra egyéb reális lehetőséget;
- a szakképzettséggel rendelkezők és azok, akik várhatóan önállóan is képesek elhelyezkedni, csak abban az esetben kerülhetnek közfoglalkoztatásba, ha
 - a járási hivatal közvetítési kísérlete három alkalommal – a munkáltató oldalán felmerülő okból – sikertelen volt,
 - vagy 3 hónapig nem tudott a járási hivatal az álláskereső számára megfelelő állást felajánlani.

Jó tudni!

Az Mmtv. 6.§ (3) bekezdése alapján a rehabilitációs ellátásban részesülő személy a rehabilitációs hatósággal történő együttműködés keretében köteles a felajánlott megfelelő munkahelyre szóló állásajánlatot elfogadni, ide értve a közfoglalkoztatás keretében történő foglalkoztatást is!

Aki rokkantsági ellátásban részesül, az nem vehet részt közfoglalkoztatásban!

KI LEHET KÖZFOGLALKOZTATÓ?

A közfoglalkoztatásról és a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó, valamint egyéb törvények módosításáról szóló 2011. évi CVI. törvény az alábbiak szerint határozza meg, hogy ki lehet közfoglalkoztató:

- helyi és nemzetiségi önkormányzat, valamint ezek jogi személyiséggel rendelkező társulása,
- költségvetési szerv (például: vízügyi igazgatóságok, erdőgazdaságok, nemzeti parkok),
- egyházi jogi személy,
- közhasznú jogállású szervezet,
- civil szervezet, tehát közalapítvány és – a pártalapítvány kivételével – alapítvány is,
- állami és önkormányzati tulajdon kezelésével és fenntartásával megbízott, vagy erre a célra az állam, önkormányzat által létrehozott gazdálkodó szervezet (ide sorolhatók az SZGYF által fenntartott ápolást–gondozást nyújtó intézmények is),
- vízitársulat,
- erdőgazdálkodó,
- szociális szövetkezet (helyi, vagy azon túlmutató közösségi feladatok ellátása estén),
- vasúti pályahálózat-működtető szervezet,
- kötelező önkormányzati feladat ellátásában közreműködő, törvény alapján kijelölt közérdekű szolgáltató.

A fenti szervezetek akkor válnak közfoglalkoztatóvá, amikor megkötik az illetékes hatósággal a közfoglalkoztatás támogatására vonatkozó szerződést.

A KÖZFOGLALKOZTATÁS KERETÉBEN VÉGEZHETŐ TEVÉKENYSÉGEK

A közfoglalkoztatás keretében **kizárólag állami, helyi vagy közösségi célt szolgáló feladatokat lehet ellátni**, vagyis

- a törvényben meghatározott, továbbá törvény által előírt állami feladatokat,
- a helyi önkormányzatokról szóló törvényben előírt kötelező vagy önként vállalt feladatokat,
- a nemzetiségek jogairól szóló törvényben előírt kötelező vagy önként vállalt feladatokat,
- a helyi vagy azon túlmutató közösségi – így különösen –
 - egészség-megőrzési,
 - szociális,
 - nevelési, oktatási,
 - kulturális, kulturális örökség megóvása, műemlékvédelmi,
 - természet-, környezet- és állatvédelmi,
 - gyermek- és ifjúságvédelmi, a munkaviszonyban és a polgári jogi jogviszony keretében megbízás alapján folytatott sporttevékenység kivételével sport,
 - közrend és közlekedésbiztonsági,
 - ár- és belvízvédelemi célú,

- közforgalom számára megnyitott út, híd, alagút fejlesztéséhez, fenntartásához és üzemeltetéséhez kapcsolódó szükségletek kielégítését szolgáló feladatokat,
- a kormány által meghatározott közösségi célok megvalósítását elősegítő feladatokat, mely a feladatok ellátására vagy a feladatellátás feltételeinek megteremtésére irányul.

A közfoglalkoztatásban végzett tevékenység **nem lehet nyereségérdekelt, piac- és profitorientált**. Elvárás, hogy a felajánlott, illetve választható munka hozzájáruljon a foglalkoztatott személy későbbi elhelyezkedéséhez, segítse a munkaképesség fejlesztését, de legalább annak szinten tartását.

A munkaköröket általában egyszerű, rövid időn belül elsajátítható betanított munkafeladatok jellemzik, mint pl. közterületi takarító, köztisztasági munkás, útkarbantartó, konyhai kisegítő, hivatalsegéd, portás, takarító, egyszerű ipari foglalkozású munkás stb. Nagy számban vannak emellett középfokú végzettséget vagy szakképzettséget igénylő, irodai, adminisztratív vagy szociális, illetve kulturális területen végezhető feladatok is.

A munkavégzés külön csoportban vagy integráltan is megvalósulhat. Előbbi esetén elkülönült csapatokba, brigádokba szervezve vehetnek részt a munkában a közfoglalkoztatásban dolgozók, az utóbbi esetén a munkahelyeken csak néhány közmunkás segíti egyes közfeladatok ellátását – például egy polgármesteri hivatalban vagy egyéb intézményben kézbesítő, portás, karbantartó, takarító vagy konyhai dolgozó a foglalkoztatásba vont személy.

A KÖZFOGLALKOZTATÁSI TÁMOGATÁSOK TÍPUSAI¹

1. **Hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás** legfeljebb 12 hónapra szól, egy alkalommal további legfeljebb 6 hónappal meghosszabbítható, a munkaidő hossza 4-8 óra lehet.
2. **Országos közfoglalkoztatási programokban** a foglalkoztatás az országgyűlés vagy a kormány által meghatározott cél elérésére irányul, s a munkát az országos hatáskörrel rendelkező közfoglalkoztatók biztosítják, álláskeresők, foglalkoztatást helyettesítő támogatásra jogosult személyek, rehabilitációs ellátásban részesülő személyek bevonásával. Ennél a támogatástípusnál a programba bevonható azon álláskereső személy is, akinek legalább negyven százalékos mértékű egészségkárosodását a rehabilitációs szakértői szerv megállapította, vagy aki vakok személyi járadékában részesül, vagy aki fogyatékosági támogatásban részesül. Támogatás a közfoglalkoztató részére abban az esetben nyújtható, ha a közfoglalkoztató a munkavégzéshez kapcsolódóan foglalkoztatást elősegítő képzés lehetőségét biztosítja. A támogatási időszak legfeljebb 12 hónap lehet, egy alkalommal további legfeljebb 6 hónappal meghosszabbítható. A támogatás az egyszerűsített foglalkoztatáshoz kapcsolódó közteherkedvezményrel egyidejűleg nem vehető igénybe.

¹ A közfoglalkoztatási támogatások típusait a 375/2010 (XII.31) Korm. rendelet szabályozza

3. **Mintaprogramok.** A közfoglalkoztatási mintaprogram olyan program, amelyben elsősorban értékteremtő, hasznos, a helyi sajátosságokon alapuló, a település önfenntartását elősegítő tevékenységet folytatnak, és amelyre vonatkozóan korábban az adott település – a közfoglalkoztató személyétől függetlenül – nem részesült támogatásban. A ráépülő közfoglalkoztatási program olyan közfoglalkoztatási program, amely a közfoglalkoztatási mintaprogram lezárását követően azonos településen és azonos tevékenységi körrel valósul meg. A közfoglalkoztató hatósági szerződésben vállalja, hogy az általa foglalkoztatott személyek meghatározott hányadának a támogatás lejártát követő munkaviszony keretében történő továbbfoglalkoztatását biztosítja.
4. **Speciális közfoglalkoztatási program** a foglalkoztatásba mentális, szociális vagy egészségügyi okokból be nem vonható álláskereső foglalkoztathatóságát kívánja fejleszteni oly módon, hogy számukra napi 6 órás foglalkoztatás mellett munkaerőpiaci, szociális és egészségügyi szolgáltatásokat is nyújt. A támogatás közfoglalkoztatási pontnak minősülő közfoglalkoztató részére nyújtható. Közfoglalkoztatási pont lehet: települési önkormányzat és önkormányzati nonprofit gazdasági társaság. A támogatási időszak a speciális közfoglalkoztatási program tekintetében 5 hónap.

A speciális közfoglalkoztatási program időtartama alatt a közfoglalkoztatási pont által közvetve biztosított ellátások:

- munkaerőpiaci szolgáltatások,
- szociális szolgáltatások,
- egészségügyi szolgáltatások: pszichiátriai és szakpszichológusi, valamint addiktológiai szakellátás.

2016-ban és 2017-ben került lebonyolításra speciális közfoglalkoztatási program pilot programként.

Jó tudni!

Vállalkozások részére is nyújtható támogatás, a járási hivatal által kiközvetített – foglalkoztatást helyettesítő támogatásban vagy rehabilitációs ellátásban részesülő – személy legfeljebb 8 hónapos időtartamban, munkaviszony keretében történő alkalmazására. Ez a foglalkoztatási viszony azonban nem minősül közfoglalkoztatásnak.

MUNKASZERZŐDÉS

Közfoglalkoztatás esetén is munkaszerződés megkötésével jön létre a munkaviszony a közfoglalkoztató és a munkavállaló között. A szerződés azonban tartalmát tekintve több ponton is **különbözik** az egyéb munkaviszony során kötött szerződésektől.

A két legfontosabb eltérés a közfoglalkoztatási jogviszony esetén az, hogy

- a szerződés csak határozott időre szólhat, és
- próbaidő nem köthető ki.

A közfoglalkoztatási szerződés **kötelező tartalmi elemei** a következők:

- a közfoglalkoztatott személyazonosító adatai, a közfoglalkoztató megnevezése és székhelye, adószáma, adóazonosító jele,
- a foglalkoztatás időtartama (naptári nap szerint megjelölt határozott időtartam – legfeljebb 12 hónap),
- a munkába lépés napja,
- a munkaidő időtartama (ez a megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól szóló törvény szerinti rehabilitációs ellátásban részesülő személyek esetében 4-8 óra),
- a betöltött munkakör megnevezése, a betöltéséhez esetlegesen szükséges középfokú végzettség, szakképzettség meghatározása,
- a munkavégzés helye,
- a közfoglalkoztatási bér, illetve középfokú végzettséget, szakképzettséget igénylő munkakör betöltése esetén a garantált közfoglalkoztatási bér, vezető beosztás esetén a munkavezetőt megillető közfoglalkoztatási bér összege,
- a közfoglalkoztatási jogviszony szabályozása,
- a közfoglalkoztatási jogviszonyra vonatkozó egyéb feltételek, amelyekben a felek megállapodnak.

TUDNIVALÓK

A közfoglalkoztatottat megillető szabadság mértéke naptári évenként 20 munkanap. Rövidebb idejű foglalkoztatás esetén a szabadnapok arányos része jár. A közfoglalkoztatottat szabadsága tartamára a közfoglalkoztatási bér, illetve közfoglalkoztatási garantált bér, betegszabadsága tartamára a közfoglalkoztatási bér, illetve közfoglalkoztatási garantált bér 70%-a illeti meg.

Amennyiben a munkavégzés helye és a közfoglalkoztatott lakóhelye közötti naponta – tömegközlekedési eszközzel – történő oda- és visszautazás ideje a három órát, illetve tíz éven aluli gyermeket nevelő nő és tíz éven aluli gyermeket egyedül nevelő férfi munkanélküli esetében a két órát meghaladja, a munkavégzés helyére és onnan a közfoglalkoztatott lakóhelyére történő térítésmentes szállítást, valamint a foglalkoztatás a napi négy órát meghaladja, a munkahelyen térítésmentes napi egyszeri étkezést biztosít a közfoglalkoztató.

A közfoglalkoztató köteles a közfoglalkoztatott részére fizetés nélküli szabadságot engedélyezni, ha a közfoglalkoztatott legalább 3 nap, legfeljebb 120 nap időtartamú határozott idejű munkaviszonyt létesít. A közfoglalkoztatott köteles bemutatni a munkaszerződést a fizetés nélküli szabadság megkezdése előtt legalább 2 munkanappal.

A közfoglalkoztatott mentesül a rendelkezésre állási és munkavégzési kötelezettségének teljesítése alól a munkaviszony létesítése céljából történő állásinterjún való részvételhez szükséges időtartamra.

A 2021. január 1-jétől hatályba lépett jogszabályváltozás alapján nem befolyásolja többé a rehabilitációs ellátás folyósítását a keresetből származó jövedelem összege, tehát a közfoglalkoztatás idején a rehabilitációs ellátásra a foglalkoztatott továbbra is – bérétől függetlenül – jogosult marad. Az újonnan megállapított ellátások és a már korábban megállapított ellátások esetén sem kell erre már figyelemmel lenni.

Az 1139/2017. (III. 20.) Korm. határozat alapján a jövőben a közfoglalkoztatottak részére indokolt esetben megtérítik a helyi és helyközi utazási költségeket is, amennyiben az a munkahelykereséshez kapcsolódik.

Jó tudni!

A közfoglalkoztatási **munkabérek** országosan egységesek, összegüket kormányrendelet határozza meg.

2020-ban a közfoglalkoztatási bér bruttó 81.530 Ft/hó, a legalább középfokú iskolai végzettséget és szakképzettséget igénylő munkakörökben foglalkoztatottak esetén a garantált közfoglalkoztatási bér pedig bruttó 106.555 Ft/hó. A munkavezetőt megillető közfoglalkoztatási bér bruttó 89.705 Ft/hó, a legalább középfokú iskolai végzettséget és szakképzettséget igénylő munkavezetőt megillető közfoglalkoztatási garantált bér 117.245 Ft/hó. A közfoglalkoztatási pontokban 6 órában foglalkoztatottak speciális közfoglalkoztatási bére 42.805 Ft/hó, a legalább középfokú iskolai végzettséget és szakképzettséget igénylő munkakörben foglalkoztatottak speciális garantált közfoglalkoztatási bére 55.940 Ft/hó.

A közfoglalkoztatott személyek is jogosultságot szereznek társadalombiztosítási- és nyugellátásra (táppénz, nyugdíj).

TÁMOGATÁSOK

A közfoglalkoztatók támogatást vehetnek igénybe annak érdekében, hogy lehetőséget biztosítsanak a hátrányos helyzetű emberek átmeneti jellegű foglalkoztatására, melyet a Nemzeti Foglalkoztatási Alap közfoglalkoztatási támogatások előirányzata biztosít.

A támogatás igénylésének első lépéseként javasolt tervet készíteni az elképzelt közfoglalkoztatási programról, átgondolva:

- a tevékenységet,
- az ellátandó feladatok körét,
- a bevonandó foglalkoztatotti létszámot,
- a foglalkoztatás időtartamát,
- a munkavégzés helyét,
- a segítők, munkairányítók humánerőforrás-szükségletét,
- a finanszírozáshoz szükséges összeget.

Az államtól kérhető támogatás tartalmát a közfoglalkoztatás típusa határozza meg.

Támogatás igényelhető:

- a közfoglalkoztatási bére;
- az alkalmazásnál felmerülő közvetlen költségekre – pl. foglalkozás-egészségügyi vizsgálatra, munka- vagy védőruházatra, védőeszköz költségére, munkába járással kapcsolatos utazási költségre, munkásszállításra, munkaeszközök vásárlására;
- képzésre; illetve
- nagyobb létszámú foglalkoztatás esetén (legalább 100 fő) a szervezéssel kapcsolatos költségekre is.

A terv összeállítását követően lehet kitölteni a támogatásra irányuló kérelmet, mellékelni a szükséges dokumentumokat, melyet a hatósági szerződés megkötésében illetékes járási hivatalhoz kell benyújtani.

A tervezéshez segédleteket – még a 2020-as évi programhoz – az alábbi linken találhatunk:

<https://kozfoglalkoztatas.kormany.hu/tervezesi-segedlet-a-2020-evi-kozfoglalkoztatasi-programokhoz>

Minden megyében megtaláljuk a járási hivatal alá tartozó foglalkoztatási főosztályt/osztályt – korábbi munkaügyi kirendeltségeket –, jellemzően hozzájuk tartoznak a **közfoglalkoztatási osztályok**. Itt érdemes tájékozódni a kérelem benyújtásának pontos helyéről és a döntéshozó szervről, valamint tőlük érdemes megkérni a kérelem nyomtatványt és a kötelezően csatolandó mellékletek listáját is.

A támogatásról a járási hivatal mérlegelési jogkörben dönt. A döntés során vizsgálja a térség foglalkoztatási helyzetét, a munkaadó által vállalt foglalkoztatás időtartamát, az álláskeresők munkához jutási esélyét, álláskeresőként eltöltött idejét. Pozitív elbírálás esetén a hivatal hatósági szerződést köt a támogatottal a foglalkoztatás támogatásáról.

Jó tudni!

Az illetékes hivatal megállapíthat az igényelnél alacsonyabb összeget is támogatásként, mellyel a tervezésnél kalkulálni kell!

A KÖZFOGLALKOZTATÁSBAN REJLŐ LEHETŐSÉGEK AZ INTÉZMÉNYEK SZÁMÁRA

A közfoglalkoztatás a fejlesztő-, az akkreditált- vagy a nyílt munkaerőpiaci foglalkoztatás mellett további munkalehetőséget kínálhat az intézményben ellátott fogyatékos emberek számára. A szigorú bekerülési feltételek miatt valószínű, hogy keveseknek nyújt munkavállalási megoldást, de a program folyamatos fejlesztése, a célcsoport kiterjesztése (pl. mintaprogramok) miatt mindenképpen említést érdemlő foglalkoztatási forma.

Az intézményi ellátottak foglalkoztatásának elősegítéséhez több módon is kapcsolódhat a közfoglalkoztatás. Kialakulhat együttműködés az intézmény és egy vagy több közfoglalkoztató szervezet között, de dönthet úgy is az intézmény vezetése, hogy önmaga válik közfoglalkoztatóvá.

Érdemes mindkét lehetőséget végiggondolni és az intézmény, valamint az adott térség adottságainak, lehetőségeinek mérlegelésével a közfoglalkoztatással járó előnyök, feladatok és kötelezettségek ismeretében dönteni.

EGYÜTTMŰKÖDÉS KIALAKÍTÁSA KÖZFOGLALKOZTATÓ SZERVEZETTEL

Amikor az intézmény együttműködést alakít ki egy közfoglalkoztató szervezettel, az együttműködés kétféle tevékenységre irányulhat:

1. az intézmény lakóinak közfoglalkoztatásba vonása külső közfoglalkoztató szervezet(ek)nél;
2. az intézménynél munkalehetőség biztosítása más – közfoglalkoztató – szervezet közfoglalkoztatottja(i) részére (pl. szakmunkára, munkavezetésre).

Az intézmény lakóinak közfoglalkoztatásba vonása

A kiváltás során a különböző településekre kerülő ellátottak közül lehetnek olyanok, akik alkalmasak arra, hogy bekapcsolódjanak a településen, illetve a térségben zajló közfoglalkoztatási programokba. A programokhoz történő csatlakozás első lépéseként a közfoglalkoztatási osztálytól a következőket érdemes megtudnunk:

- melyek azok a szervezetek, akik a környéken közfoglalkoztatás keretében alkalmaznak embereket,
- milyen munkakörökben,
- az aktuálisan zajló programokba van-e mód bekapcsolódni,
- terveznek-e újabbakat.

Az országban zajló közfoglalkoztatási programokról, azok helyszíneiről, a közfoglalkoztatókról a már említett <http://kozfoglalkoztatás.kormany.hu> honlapon, a *Statisztika, kutatások* fülön is hozzáférhetünk információkhoz.

A térségi közfoglalkoztatási lehetőségek feltárásával párhuzamosan fontos felmérni azt is, hogy van-e olyan ellátott, aki – a megismert munkalehetőségek és munkakörülmények ismeretében – bevonható a közfoglalkoztatásba.

A kiváltásban érintettek számára az alábbi **előnyökkel** járhat a közfoglalkoztatási programokhoz történő csatlakozás:

- a közfoglalkoztatás olyan támogatott „tranzitfoglalkoztatás”, amely még viszonylag védett feltételek között, de már a nyílt munkaerőpiaci elvárásokhoz közelítő feltételek mellett kínál lehetőséget különböző munkakörök kipróbálására;
- fejleszti a munkavégzéshez szükséges képességeket;
- reálisan képes modellezni a nyílt munkaerőpiaci viszonyokat a munkakapcsolatok, munkakörnyezet, követelmények, irányítás révén;
- a lakók más munkakörökben is kipróbálhatják magukat, mint amit az intézmény a fejlesztő/akkreditált foglalkoztatás keretében biztosítani tud számukra;
- a speciális közfoglalkoztatás olyan egyénre szabott szolgáltatási elemeket is biztosít, melyek növelik a résztvevők foglalkoztatási esélyeit;
- bevételt, pluszjövedelmet jelent a közfoglalkoztatott lakók számára.

Azon lakók esetében, akik a közfoglalkoztatáshoz szükséges jogosultsággal rendelkeznek, és foglalkozási rehabilitációjuk szempontjából előremutató lehetőséget jelent közfoglalkoztatásba történő bevonásuk, érdemes minél előbb megkezdeni a szükséges ügyintézését.

A közfoglalkoztatásba történő **közvetítést** a lakóhely szerint illetékes járási hivatal foglalkoztatási osztálya végzi. Itt történik meg a megváltozott munkaképességű személy adatainak felvétele.

Rehabilitációs ellátásban részesülő megváltozott munkaképességű személyt nem regisztrálhat a hivatal sem álláskeresőként, sem szolgáltatást kérőként, csakis közvetítést kérőként.

Mivel a hivatali ügyintézés folyamata ismeretlen lehet a lakók számára, így mindenképpen javasolt segítői támogatás a kíséréshez, ügyintézéshez!

A közvetítés folyamata

A közvetítés folyamata általában az alábbiak szerint zajlik:

1. A megváltozott munkaképességű személy vagy segítője felhívja a lakóhelye szerint illetékes járási hivatalt – foglalkoztatási osztályt –, és **tájékoztatást kér** az ügymenetről. Egyúttal jelzi a hivatal felé nyilvántartási kérelem benyújtási szándékát és a kérelem benyújtásához **időpontot foglal**. (A telefonon kapott tájékoztatás egyes pontokban eltérhet az alábbiaktól, ez esetben az illetékes hivatal útmutatásainak megfelelően kell eljárni.)
2. A lakó – és szükség szerint segítője, kísérője – a megadott időpontban megjelenik a hivatalban, mert a kérelmet benyújtani, azaz a **regisztrációt elindítani** csak személyesen lehet. A regisztrációhoz a következő – eredeti, nem fénymásolt – dokumentumok szükségesek (illetve közülük az, amellyel a közvetítést kérő személy rendelkezik):
 - személyi igazolvány;
 - lakcímkártya;
 - adókártya;
 - TAJ-kártya;
 - legmagasabb iskolai végzettséget igazoló bizonyítvány és a szakképesítéseket igazoló bizonyítványok, okiratok;
 - „Munkáltatói igazolás a munkaviszony megszűnésekor” 3 évre visszamenőleg;
 - „Adatlap a bírósági végzéssel megállapított tartási kötelezettségről” az utolsó munkáltatótól;
 - Társadalombiztosítási/OEP igazolvány;
 - családi adókedvezmény igénybeviteléhez: gyermekek TAJ-száma és adóazonosító jele;
 - az elmúlt 3 évből TGYÁS/CSSED, GYED, GYES, GYET idejéről igazolás;
 - a megváltozott munkaképességre vonatkozó adatokat tartalmazó iratok (munkaképesség-csökkenés, egészségkárosodás, egészség mértéke; az erről szóló igazolás érvényessége; előjegyzett felülvizsgálat időpontja, fogyatékoság, foglalkozás-egészségügyi szakvélemény esetén a korlátozó-tiltó tényezők);
 - rehabilitációs ellátás időtartamáról szóló igazolás (megállapító, megszüntető határozat).
3. A kérelmezőnek a nyilvántartásba vételi kérelmével egyidejűleg **nyilatkoznia kell** a jogszabályban foglalt feltételek meglétéről és arról, hogy a körülményeiben bekövetkezett változást – annak bekövetkeztétől számított tizenöt napon belül – bejelenti az illetékes foglalkoztatási osztályon. Ugyanekkor kell nyilatkozni a kapcsolattartás választott módjáról is.
4. Amikor a hivatalban bejelentésre kerül a megváltozott munkaképességű személy számára megfelelő közfoglalkoztatási lehetőség, akkor a **hivatal értesíti** az érintett személyt. Ekkor az érintettnek be kell mennie a hivatalba, ahol kap egy közvetítőlapot. Ezzel tud a megadott közfoglalkoztatónál munkára jelentkezni.

5. A közfoglalkoztatóval történő **találkozás** során kiderül, hogy a közfoglalkoztató és a közvetített személy kölcsönösen megfelelnek-e egymásnak. A találkozás eredményét a foglalkoztató a közvetítőlapon rögzíti. Ebben a szakaszban kell tisztázni az intézmény és a közfoglalkoztató közötti együttműködés kereteit is.
6. Ha a két fél megfelel egymásnak, akkor a foglalkoztató kötelezi a jelöltet **foglalkozás-egészségügyi vizsgálaton** való részvételre. Ha az önkormányzat a közfoglalkoztató, akkor a járási hivatal, egyéb közfoglalkoztatók esetében maga a közfoglalkoztató kérelmezi a vizsgálatot. Az orvosi vizsgálaton azt nézik meg, hogy a munkavállaló mely foglalkozási korlátozás mellett folytathat kereső tevékenységet.
7. A vizsgálat eredményeként kiadott szakvéleményt – akár alkalmas az adott személy, akár nem – és a kitöltött közvetítőlapot **vissza kell vinni** a foglalkoztatási osztályra. Ott a közvetítőlapot elkérik, a szakvéleményről másolatot készítenek.
8. Amennyiben a szakvélemény alapján alkalmas az érintett az adott munkakör betöltésére, visszatérve a közfoglalkoztatóhoz sor kerülhet a **munkaszerződés** megkötésére.
9. A munkaszerződéssel ismét fel kell keresni a **hivatalt**, ahol lefénymásolják a szerződést, és az ügyfél aktájába lefűzik.

Az intézmény feladatai

A lakók közfoglalkoztatásba vonásának és munkába lépésének megtervezésekor, támogatásakor az alábbi feladatai lehetnek a TL szolgáltatást nyújtó intézmények munkatársainak:

- meg kell vizsgálni, hogy a TL szolgáltatást igénybe vevők közül hányan felelnek meg a bevonási feltételeknek;
- a potenciális jelöltek kiválasztását követően fel kell mérni, hogy kik azok a lakók, akik alkalmasak, vagy alkalmassá tehetők a közfoglalkoztatásra;
- kapcsolatot kell felvenni a lakóhely közelében működő közfoglalkoztatókkal és a járási hivatalnál működő foglalkoztatási osztállyal a munkalehetőségek megismerése céljából;
- a jelöltek közül ki kell választani azon lakókat, akik esetében a helyi közfoglalkoztatási lehetőségek valós megoldást jelenthetnek;
- a lakókat érdemes célszerűen felkészíteni a közfoglalkoztatásra;
- szükség esetén a lakókat el kell kísérni a hivatalba, segíteni kell az ügyintézés (pl. szükséges iratok beszerzése), támogatni kell a közfoglalkoztatóval való kapcsolatfelvételt;
- foglalkoztatás esetén – szükség szerint – érdemes egyeztetni a munkavezetőkkel a közfoglalkoztatás megkezdése előtt;
- intenzív támogatást szükséges biztosítani a munkavállalás kezdeti időszakában mind a lakó, mind az őt fogadó munkavezető és a munkacsoport tagjai számára;
- folyamatos kapcsolattartásra kell törekedni a munkavezetőkkel a foglalkoztatás időtartama alatt, és kezelni az esetlegesen felmerülő nehézségeket.

A közfoglalkoztatás honlapon elérhető két **szakmai segédlet**, melyek jól használhatóak a közfoglalkoztatásba kapcsolódó ellátottak felkészítésénél vagy a munkahelyi betanítás során. Tartalmuk, könnyen érthető nyelvezetük, szórakoztató grafikáik által segítségül szolgálhatnak az intézményben élők betanításában.

Szakmai segédlet munkavállalóknak és brigádvezetőknek:
goo.gl/cjVcQA

Szakmai segédlet közfoglalkoztatóknak a biztonságos munkavégzésről:
goo.gl/Yp71AO

Az intézménynél munkalehetőség biztosítása más szervezet közfoglalkoztatottjai részére

A közfoglalkoztatás másik iránya az lehet, amikor az intézmény biztosít munkalehetőséget külső szervezet közfoglalkoztatottjai részére (pl. szakmunkára, munkavezetésre).

A közfoglalkoztatás kiemelt feladata, hogy a településen élő hátrányos helyzetű személyek foglalkoztatása szervezeten működjön, és a vállalt kapacitások tekintetében is jól átgondolt, képességekre szabott, komplex munkafolyamatokat biztosítson. A közfoglalkoztatónak így nemcsak az a célja, hogy minél több inaktív embert tegyen aktívvá, hanem az is, hogy a foglalkoztatottak munkavégző képessége, szaktudása, tapasztalata minél nagyobb mértékben hasznosuljon, hiszen ezek felfrissítésével sikeresebben visszailleszkedhetnek a munkaerőpiacra.

Az intézményeknél számos olyan feladat, elképzelés adódhat – például a foglalkoztatás kapcsán –, amely humánerőforrás-hiány miatt eddig nem valósult meg.

Ilyen lehet, például

- ha mezőgazdasági termelést azért nem indítottak be, mert nem állt rendelkezésre megfelelő szaktudással rendelkező munkatárs;
- volt termelési kapacitás valamilyen termék előállítására, de nem volt termelésvezető;
- nem volt olyan szakember, aki megtervezze a piacra szánt terméket stb.

A közfoglalkoztatással lehetőség nyílhat arra, hogy az intézmény a közfoglalkoztatóval partnerségben valóra váltsa ezeket az elképzeléseket.

Ezekben az esetekben a két fél **együtműködési megállapodást** köt egymással, melynek keretében vállalják, hogy a közfoglalkoztató irányításával, annak meghatározott szakmai és ütemterve szerint együttműködnek. Az intézmény pedig segíti a közfoglalkoztatót feladatainak ellátásában.

Közösen határozzák meg az érintett létszámot és a szükséges munkaköröket, valamint a jogszabály adta lehetőségeken belül az adott foglalkoztatásra vonatkozó időtartamot.

A közfoglalkoztatottak bérét minden esetben a közfoglalkoztató fizeti ki az intézménynél dolgozó közfoglalkoztatott részére, a munkaidő pedig igazodhat a partnerszervezet működéséhez. Bevett gyakorlat a munkaidőkeret szerinti munkaidő-beosztás.

Jó tudni!

Csak olyan tevékenységre történhet közfoglalkoztatott személyek munkába helyezése, mely tevékenység – jogszabály alapján – közfeladatnak minősül!

Az állam, ill. az önkormányzatok átruházhatják közfeladataik egy részét más szervezetekre. Az, hogy melyek ezek a szervezetek, az adott szervezet alapító okiratából, illetve az önkormányzattal kötött együttműködési megállapodásokból derülhet ki.

KÖZFOGLALKOZTATÓVÁ VÁLÁS

A TL szolgáltatást biztosító intézmény vagy az általa működtetett civil szervezet, szociális szövetkezet arról is dönthet, hogy maga válik közfoglalkoztatóvá.

Ebben az esetben az intézmény foglalkoztatóként, a lakók pedig foglalkoztatottként jelenhetnek meg. Az intézménynek lehetősége nyílik arra is, hogy közfoglalkoztatás keretében a településen, a térségben élő személyeket is foglalkoztasson.

Közfoglalkoztatóvá válás **előnyei** lehetnek:

- új munkalehetőség nyílik általa a kiváltásban érintett emberek számára;
- új munkakörök, tevékenységek kerülhetnek a foglalkoztatási repertoárba;
- az intézmény önellátása, önfenntartása növekszik, termék-előállítással – például gazdálkodás kiépítésével (növénytermesztés, állattenyésztés) – értékteremtő tevékenység zajlik az intézményen belül;
- lehetőséget biztosít a kiváltással járó munkaerőhiány megoldására.

A közfoglalkoztatásban végzett tevékenységre vonatkozóan gondolatébresztőként néhány jó példát, ötletet szeretnénk adni.

Mezőgazdasági és állattenyésztési program

Az önkormányzati tulajdonú földeken termelt búzát saját malomban őrlik, majd a lisztet értékesítik. A melléktermékeket pedig a közfoglalkoztatásban nevelt állatok kapják.

Papírfeldolgozás

A település kül- és belterületeiről az ágakat és gallyakat összegyűjtik és összekeverik a vállalkozók feldolgozási vagy gyártási folyamataiban keletkező papírhulladékaival, majd feldolgozzák. Ebből piacképes, korszerű és környezetbarát fűtőanyagot – papírbricket – állítanak elő.

Növénytermesztés

Fóliasátorban és üvegházban folyik a termelés, a zöldségpalánták mellett virágpalánták termesztése is folyik, melyet értékesítenek. A növényi maradványokat komposztálják, a trágyát a földek tápanyag-visszapótlására használják.

Állattenyésztés

Az állattenyésztés területén a kihalófélben lévő magyar óriásnyúl tenyésztését próbálják bővíteni. A cél egy 50 fős állomány létrehozása. Az állattenyésztő csoport feladata az állatok gondozása, a takarmány szedése, kaszálása. A tenyésztett nyulakat és a termesztett zöldségeket és gyümölcsöket a helyi termelői piacon értékesítik, illetve a szociálisan rászoruló családok kapnak a megtermelt javakból. Cél egy szociális szövetkezet létrehozása.

Csirkenevelés

A tojást értékesítik, valamint a közétkeztetésben felhasználják. Cél az önellátó gazdálkodás kialakítása, a háztáji gazdálkodás megteremtése.

Zöldség, takarmánynövények és cirok termesztése

A ciroktermesztés és seprűkötés egész évben elfoglaltságot biztosít. Ezzel párhuzamosan állattartással is foglalkoznak: tojótyúkot, sertést tartanak. A tojások a tézstaüzemben kerülnek feldolgozásra.

Energiafűz-termesztés

Energiafűz- (gyorsan növekvő, magas energiatartalommal bíró, ellenálló és olcsón termeszthető fa) termelés, amellyel intézmények kazánját fűtik.

Bővebben a következő linkeken érhetők el a közfoglalkoztatás jó gyakorlatai:

<https://kozfoglalkoztatas.kormany.hu/jo-gyakorlatok>

<http://kozfoglalkoztatas.kormany.hu/download/b/a1/41000/jo%20gyakorlatok%202014-2015.pdf>
